

Radegonda

De Enige

Het was eigenlijk niet mijn bedoeling om naar hier te komen. Ik hou niet zo van kerkhoven. Tijdens mijn middagwandeling beland ik opeens hier. Voor jouw graf. Het ziet er eigenlijk wel netjes uit. Iemand heeft je granieten plaat gepoetst. Hopelijk vind je buurman het niet erg dat ik ga zitten op zijn ongepoetste graf?

Wat bazel ik eigenlijk, alsof hij, of jij, me zou kunnen horen. Ik lijk wel gek. Alsof je wat terug kan zeggen. En je buurman trouwens ook niet. Leuke burenen? Kibbelen zal wel niet.

Dit is pas de tweede keer dat ik hier ben, weet je dat? Nee, natuurlijk weet je dat niet. Dus maakt het ook niet uit dat ik geen bloemen voor je heb meegebracht. Uiterlijke schijn is dat. Puur om gewetens te sussen. Of om te laten zien: "kijk eens hoe goed ik ben?" Borstklopperij.

Iedere vrijdag nam mijn vader bloemen mee voor mijn moeder. Witte lelies, altijd witte lelies. Als ik op zaterdagochtend de woonkamer in kwam, liep ik tegen een muur van een weeïge zoete geur. Als of je een parfumwinkel binnenstapt. Ik zie mijn moeder nog iedere keer de gele stuifmeeldraden er een voor een uitknippen. Ooit waren ze op het tafellaken van Bomma gevallen. Erfgoed voorgoed rijp voor de vuilbak. Gele citroenkleurige vlekken die er nooit meer uitgingen. Jarenlang was ze dolblij met de witte lelies en knipte mijn moeder geduldig bergen stuifmeel. Tot ze op een vrijdag wat later dan anders met haar boodschappen naar huis fietste. Ze zag mijn vader met een bosje rozen bij een madammeke in de losse verhuur naar binnen gaan. Die avond heeft ze de lelies niet geknipt, maar tussen zijn witte werkoverhemden in een koffer gestopt en ze samen met mijn pa op straat gezet.

Je foto op de steen is heel anders dan dat ik me je herinner. Mijn herinneringen zijn als dikke stroop die niet door de opening van de fles willen. Ze zijn vaag, ver weg.

Op de foto heb je kort rood haar. Je lacht. Een hele mooie lach. Een foto gemaakt op een gelukkig moment. Je lijkt er jonger op dan tweeëntwintig.

Kwetsbaar. Dat herinner ik me. Tenger en broos, iets langer rood haar. Bleek en slap. Geen glimlach. Grote groene ogen die verbaasd kijken. Een stilstaand beeld, vaag als een onscherpe vergeelde en gekreukelde foto.

Je was al bijna een jaar ziek toen. Leukemie.

Ik vraag me af wie die titel voor zo een rotziekte verzonnen heeft. Leuk-e-mie. Er is helemaal niets leuks aan. En ook geen do-re-mie.

Ik zit hier te vertellen alsof je me echt kan zien. Als je me zou kunnen horen, zou je helemaal niet willen luisteren. Welke jongeman van in de twintig wil nu luisteren naar een zestigjarige vrouw? Maar goed, nu je toch niet luistert, kan ik net zo goed doorgaan.

Dat jaar chemo, bestraling en immunotherapie heeft de glimlach voorgoed van je gezicht gemaaid.

Kanker holt mensen uit. Door chemotherapie en bestraling. Van veelbelovende sportieve jongemannen construeert het geel doorschijnende uitgewrongen lichamen die zich in no time voortslepen als oude mannen met te grote sloffen. Verschrompelde rompen met vage geuren van vochtige lappen en opgedroogde urine.

Iedere keer als ik je ziekenhuiskamer binnenkwam, draaide je hoofd zich naar de deur met hoop in je ogen. Twee seconden later doofde de hoop alweer.

Wie verwachtte je eigenlijk? De arts met goed nieuws? Je ouders? Erg vaak zijn je pa en ma niet langs geweest als je weer eens een periode opgenomen moest worden. Je vrienden ook niet.

Nadat mijn pa de deur uitgesmeten was door mijn ma, stortte haar wereld in. De enkele vrienden die ze samen hadden kozen de kant van mijn pa. Ze lag enkel nog op bed in haar donkere ongeluchte slaapkamer. Alsof de duisternis haar lichaam en geest waren binnengedrongen om zich daar voor altijd te nestelen. Langzaam vrat die duisternis haar van binnen op. Het vuur verdween uit haar lichaam, haar ogen en haar ziel. Wat ik ook voor haar aan eten bracht, het enige wat ze nog kon opbrengen was fluisteren, *ik hoef niets. Helemaal niets meer.*

In het begin kwam haar oudere zus een keer in de week langs. Roepen en tieren wat die ellendeling van een echtgenoot haar zus had aangedaan. Na een maand belde ze om te zeggen dat het haar te veel werd. Te druk. Ik heb haar enkel nog op de begrafenis van mijn moeder gezien. Huilen alsof het haar beste vriendin was. Wat een bedrog. Ze snapte niet dat er niets te huilen viel. Mijn moeder wilde niet meer. Ze was klaar met leven. Ik was de enige die het zag. Begreep. Ingreep.

Mensen lopen weg voor ellende. Is een vriend gezond, blij en zonder problemen? Dan hoor en zie je ze regelmatig. Maar oh wee als er iets aan de hand is. Geldproblemen? Relatieproblemen? Opeens is iedereen druk, druk, druk. Sorry geen tijd hoor je dan.

Een ziekte? Een griepje mag nog. Dan kan er nog net een *verzorg u goed he?* per sms vanaf. Wordt het een serieuze ziekte met onduidelijke afloop? Dan kan er soms nog een schaars berichtje vanaf. Je hebt ze vast wel gehad, van die berichtjes. *Ik vind het zoooooo erg voor je! Ik duim voor je.*

Wat precies vinden ze dan erg? En waar duimen ze dan voor?

Als je een kaartje krijgt, komen ze zeker nooit meer langs. Een geschreven blijk van afwezigheid. Afkoopwoorden.

Als jong meisje was ik teleurgesteld dat mijn meter niet op mijn verjaardag langskwam. Ik kreeg wel een ansichtkaart uit een of andere exotische bestemming. Er stond op dat ze het jammer vond, maar helaas niet in de buurt was. Dat ze zeker wist dat ze er volgend jaar wel bij zou zijn. Het jaar daarop kwam ze weer niet. Kreeg ik eenzelfde soort kaart van een ander tropisch oord. Ook de tekst was nagenoeg hetzelfde. Weer bleef ik teleurgesteld achter. Dat duurde zo een paar jaar, tot ik opeens geen kaart meer kreeg. Ik was zo gewend aan tevreden zijn met de kaart, dat ik vooral teleurgesteld was dat ik geen prentje van een of ander eiland kreeg in plaats van bezoek.

Ik ben de enige die er echt voor je was. Die je echt begreep en met alles hielp.

Je ogen doofden niet omdat je het niet fijn vond om mij te zien. Nee, omdat je alle hoop eigenlijk al opgegeven had. Je was moe. Doodmoe. Uitgevochten. Klaar. Ik was de enige die het zag. De enige aan wie je het liet zien.

Ik had het al veel vaker meegemaakt. Je was mijn achtste patiënt op de kankerafdeling die liet zien dat hij ermee klaar was.

Je wilde niet meer vechten. En ik geef je groot gelijk. Voor wat of wie? Je ouders die vooral met zichzelf bezig zijn? Je vrienden waarvan je plots niets meer hoort? De jaren van ellende die nooit meer goed te maken zijn? Verloren jeugd, een tijdsframe als een martelkamer waar iedere dag de kettingen strakker komen te zitten.

Je wilde rust. Ik ben blij dat ik jou die heb kunnen geven. Niets is zo mooi als een gemartelde in zijn laatste seconde van overgang. Zoveel mooier dan op de foto van je graf. Totale rust, alles opeens ontspannen. Weg pijn. Weg ellende. Weg onbegrip.

Het wordt koud buiten. Het was fijn nog eens tegen je te kunnen praten. Straks is mijn shift en er ligt een nieuwe. Botkanker.

@ Radegonda, november 2023

Radegonda (1964, Nijmegen) is het pseudoniem van een in Heverlee (België) wonende kunstenares en fotografe. Als kind al verslaafd aan boeken, is er nergens een kamer in haar huis waar geen stapel boeken ligt. Ze schrijft recepten en redactionele stukken voor het magazine van Proveg België. Daarnaast werkt ze als fotograaf voor schrijvers van kook-en dieetboeken.

Sinds 3 jaar is Radegonda gebeten door het schrijfvirus en volgt ze de opleiding literair schrijven aan Academie Vonk (B). Radegonda heeft een voorliefde voor verhalen die onder je huid gaan zitten, tenen doen krommen of een onverwachte wending hebben. In de metersgrote boekenkast van Radegonda prijken *Mijn lieve gunsteling-Marieke Lucas Rijneveld*, *Datumloze dagen- Jeroen Brouwers* en *Tirza - Arnon Grunberg* als top drie. Ook heeft ze een passie voor toneel. Dit is haar eerste monoloog.

Kunst: www.radegonda.com

Fotografie: www.radegonda.be